

จุดสารความรู้เกี่ยวกับวินัยข้าราชการ และข่าวกฎหมายใกล้ตัว ฉบับที่ ๓/๒๕๖๒

หนังสือหลักราชการ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎ
เกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชนิพนธ์ และพิมพ์พระราชทาน
แจกข้าราชการ ในการพระราชพิธีตรุษสงกรานต์ พระ
พุทธศักราช ๒๔๕๓

หลักราชการ ๑๐ ประการ

๑. ความสามารถ

คำว่าสามารถควรจะแปลเสียให้กว้างทีเดียวว่า
“อาจจะทำงานให้เป็นผลสำเร็จได้ยิ่งกว่าผู้ที่มีโอกาส
เท่าๆกัน ” เช่น ต่างว่าคน ๒ คน ได้เรียนหนังสือโรงเรียน
เดียวกัน สอบไล่ได้ปานๆกันได้ไปยุโรปด้วยกัน เรียน
เท่าๆกันอีกและกลับพร้อมกัน
เข้ารับราชการพร้อมกัน
ในหน้าที่คล้ายๆกัน
แต่ครั้งเมื่อทำงานแล้ว
คน ๑ รู้จักใช้วิชาของตนให้เหมาะแก่
กาลเทศะและสมเหตุสมผล อีกคน ๑ ต้องคอยให้นายชี้
หนทางให้ทำก่อนจึงทำ

๒. ความเพียร

คำว่าเพียรแปลว่า “ กล้าหาญไม่ย่อท้อต่อความ
ยากและบากบั่น เพื่อจะข้ามความขัดข้องให้จงได้ โดยใช้
ความอุตสาหวิริยภาพมิได้ลดหย่อน ”

ที่สุดแก่กิจการทั่วไป และรีบทำการอันเห็นควรนั้นโดย
ฉับพลันทันท่วงที”

๔. ความรู้เท่าถึงการ

แปลว่า “ รู้จักปฏิบัติกิจการให้เหมาะด้วยประการ
ทั้งปวง ” ที่จะเป็นเช่นนี้ได้ก็ต้องเป็นผู้ที่รู้จักเลือกกว่า จะ
ปฏิบัติกรอย่างไรจึงจะเหมาะแก่เวลาและที่ให้
สมเหตุสมผลจึงจะเป็นประโยชน์ที่สุด

๕. ความซื่อตรงต่อหน้าที่

ถ้าจะตอบให้ดีที่สุดควรตอบว่า “ ความซื่อตรงต่อ

๓. ความไหวพริบ

ความไหวพริบ
แปลว่า “ รู้จักสังเกตเห็น
โดยไม่ต้องมีใครเตือน
ว่าเมื่อมีเหตุเช่นนั้นๆ
จะต้องปฏิบัติการอย่าง
นั้นๆ เพื่อให้บังเกิดผลดี

หน้าที่ คือตั้งใจกระทำกิจการซึ่งได้รับมอบให้เป็นหน้าที่ของตน
นั้นโดยซื่อสัตย์สุจริต ใช้ความอุตสาหวิริยภาพเต็มสติกำลัง
ของตน ด้วยความมุ่งหมายให้กิจการนั้นๆ บรรลุถึงซึ่ง
ความสำเร็จโดยอาการอันงดงามที่สุดที่จะพึงมีหนทางจัดไป
ได้ ”

๖. ความซื่อตรงต่อคนทั่วไป

รักษาตนให้เป็นคนควรเขา
ทั้งหลายจะเชื่อถือได้ โดย
รักษาวาจาสัตย์ พูดอะไรเป็น
นั้น ไม่เหินหันเปลี่ยนแปลง
คำพูดไปเพื่อความสวดก
ณณะครั้ง ๑ คราว ๑ ไม่คิดเอาเปรียบใคร โดยอาการอัน
เขาจะขันแข่งไม่ได้ ไม่ยกตนข่มท่าน ไม่หาดีใส่ตัวหาชั่วใส่
เขา เมื่อผู้ใดมีไมตรีต่อก็ตอบแทนด้วยไมตรีโดยสม่าเสมอ

๗. ความรู้จักนียคน

ถ้าเป็นผู้น้อย เปงน่าที่จะต้อง
ศึกษาและสังเกตให้รู้นิสัยของผู้ใหญ่ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา
ของตน ต้องรู้ความคิดความเห็นเป็นอย่างไร ชอบทำการ
งานอย่างไร ชอบหรือชังอะไร เมื่อทราบแล้วก็อาจที่จะวาง

ความประพฤติและทาง
การงานของตนเองให้ต้อง
ตามอัธยาไครยของผู้ใหญ่

นั้นได้

ถ้าตนเป็นผู้ใหญ่ มีหน้าที่เป็นผู้บังคับบัญชาคน
หลายๆ การรู้จักนิสัยคน ก็ยิ่งเป็นการจำเป็นยิ่งขึ้น เพราะ
คนเราไม่ใช่ฝูงแพะฝูงแกะ ซึ่งจะต้อนไปได้โดยใช้ร้อง
“ฮูๆ” หรือเอาไม้ไล่ตี บางคนก็ชอบขู่ บางคนก็ชอบปลอบ
เพราะฉะนั้นจะใช้แต่ขู่อย่างเดียวหรืออย่างเดียวยังหาได้ไม่

๘. ความรู้จักผ่อนผัน

คนโดยมากที่มีหน้าที่บังคับบัญชาคน ทั้งฝ่าย
ทหารและพลเรือนมักเข้าใจคำว่าผ่อนผันนี้ผิดกันอยู่
เป็น ๒ จำพวก คือ

จำพวก ๑ เห็นว่าการผ่อนผันเป็นสิ่งซึ่งจะทำให้เสียระเบียบการทางไป จึงไม่ยอมผ่อนผันเลย และ
แปลคำผ่อนผันว่า “เหลวไหล” เสียทีเดียว

อีกจำพวก ๑ เห็น
ว่าการใดๆ ทั้งปวงควรจะ
คิดถึงความสะดวกแก่ตัวเอง
และบุคคลในบังคับบัญชา
ของตนเป็นที่ตั้ง จึงยอมผ่อน

ผันไปเสียทุกอย่างจนเสียทั้งวินัยทั้งแบบแผนและหลัก
ของการที่เดี๋ยวกี้มี ทั้ง ๒ จำพวกนี้เข้าใจผิดทั้ง ๒
จำพวก

๙. ความมีหลักฐาน

- ๑. มีบ้านเป็นสำนักมั่นคง
- ๒. มีครอบครัวอันมั่นคง
- ๓. ตั้งตนไว้ในที่ชอบ

๑๐. ความจงรักภักดี

แปลว่า “ ความยอมสละตนเพื่อประโยชน์แห่ง
ท่าน” คือถึงแม้ว่าตนจะต้องได้รับความเดือดร้อนรำคาญ
ตกระกำลำบาก หรือจนถึงต้องสิ้นชีวิตпенที่สุด ก็ยอมได้
ทั้งสิ้น เพื่อมุ่งประโยชน์อันแท้จริงให้มีแก่ชาติ ศาสนา และ
พระมหากษัตริย์

* ตัวสะกดการันยในการจัดทำครั้งนี้รักษาตามต้นฉบับที่ตีพิมพ์
เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๗

กฎหมายใกล้ตัว

เมื่อถึงเทศกาล หลายคนคงได้มีโอกาสได้พบปะ
สังสรรค์กับญาติพี่น้อง หลายคนคงหนีไม่พ้นที่ต้องดื่มเหล้า
ดื่มสุรา การดื่มเหล้าดื่มสุรานั่น ดื่มได้ เมาก็ได้ แต่ต้องไม่

ประพฤตินุญาย หรือ
ครองสติไม่ได้ขณะอยู่
ในถนนสาธารณะ หรือ
สาธารณสถาน เพราะ
สำหรับความผิดฐานมีน
เมา สุรา นั้น เป็น
ความผิดตามประมวล
กฎหมายอาญา มาตรา

๓๗๘ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๙๕๙๐/๒๕๔๔

นายเป้เมาสุราส่งเสียงดัง เดินเตะเก้าอี้และพูดจา
ระรานเจ้าพนักงานตำรวจ ทั้งขณะที่อยู่ในร้านอาหารและ
ขณะเดินกลับออกจากร้าน อันเป็นความผิดตามประมวล
กฎหมายอาญา มาตรา ๓๗๘ ตำรวจทั้งสามจึงมีอำนาจ
จับกุมนายเป้ นายเป้ตื่นรนขัดขืนไม่ยอมให้จับกุมโดยดี จึง
เป็นมูลความผิดฐานต่อสู้อัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติ
หน้าที่ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๘ อีกด้วย

ผู้รวบรวม พิมวดี กิจพิทยาฤทธิ์ นิตกร
จัดทำโดย งานนิติการ กองวิชาการและแผนงาน

